

poustečna a hrob

Již nejednu poustevnici uvrhlo do záhuby, že se zalíbením patřila na vlastní bělostné ručky, jež měla až přespříliš krásné, jako je mívají zahálčivé ženy. A přitom by každý den měla [vlastními prsty] hloubit hrob, v němž [jednou] shnije.

(Část 2, odst. 46)

Čím více se ten, který kutá poklad, blíží [svému cíli], tím více po pokladu prahne, tím víc dychtí kopat hloub a hloub, dokud jej nenalezne. Leč ten váš poklad se nenachází na zemi, a proto vám není třeba hloubit dolů, vy naopak musíte pozvednout srdce vzhůru [k nebesům]

(Část 2, odst. 42)

symbolické proměny poustečny

Cožpak [Kristus] sám nebyl poustevníkem v lůně Mariině? Poustevnici takovéto dvě věci, tísnění se a hořkost, přísluší; neboť lůno, v němž poustevničil náš Pán, a toto slovo „Marie“, jak jsem zde říkal již často, znamená „hořkost“. Snášíte -li hořkost v nějakém stísněném místě, pak jste družkami [našeho Pána], stejně jako on máte poustečnu v lůně Mariině. [Že vy] dlíte spoutány uvnitř čtyř tlustých zdí? [Vždyť] on [byl] v úzké kolébce, přibit na kříži a uzavřen v tísnivé hrobce z kamene. Jeho poustečnami byly Mariino lůno a tato hrobka. Ani v jediné však nebyl pozemským člověkem, jako by zůstal mimo tento svět, aby poustečnicím ukázal, že by samy se světem neměly mít nic společného.

(Část 6, odst.13)

duše v hradu z hlíny

Jistou urozenou paní obléhali ze všech stran nepřátelé, její zem ležela v troskách a ona živořila uvnitř hradu z hlíny. Avšak miloval ji jistý mocný král, a to láskou tak vroucí, že k ní posílal své posly, aby se jí dvořili – jednoho po druhém či nejednou mnoho dohromady; zahrnoval ji hojností nádherných šperků, poskytoval jí zásoby i pomoc svého vznešeného vojska, aby bránilo její hrad. Ona vše přijímala lhostejně a srdce měla tak zatvrzelé, že [onen král] si její lásku nemohl nikterak získat. Inu, co více vám mám povídat, nakonec přišel on sám; ukázal jí svou půvabnou tvář jako ten, jenž je ze všech mužů na světě nejkrásnější na pohled; promlouval k ní slovy tak líbeznými a radostnými, že by k životu probudily mrtvé; před jejíma očima vykonal četné divy a mnohé zázraky; ukázal jí svou moc; vypravoval jí o svém království; zavázal se učinit ji královnou nad všemi svými statky. Avšak vše vyšlo nazmar. Cožpak takové pohrdání není velmi podivné? – Vždyť [ta žena] ani nebyla hodna stát se jeho služkou. Jej ovšem něžná láska přemohla natolik, že nakonec pravil: „Paní, jste vprostřed obléhání a vaši nepřátelé jsou tak silní, že bez mé pomoci nemáte nejmenší naději se z jejich spárů vymanit a sebe uchránit po krutém mučení před hanebnou smrtí [, jež vás čeká]. Pro lásku k vám vezmu váš boj na sebe, těch, kdož baží po vaší smrti, vás zbavím. Víím však jistě, že mi v bitevní vřavě zasadí smrtelnou ránu; avšak já to z celého srdce rád podstoupím, získám -li srdce vaše. Nuže zapřísahám vás, pro lásku, již vám prokazuji, milujte mne alespoň, až bude dokonáno, po mé smrti, zdráháte -li se mne milovat živého.“ Král učinil vše, jak řekl: zbavil jí všech jejích nepřátel, sám vytrpěl nevidanou pohanu a nakonec jej zahubili. Avšak zázrakem vstal z mrtvých. Neměla by tato paní snad zlou povahu, kdyby jej poté nade vše nemilovala?

(Část 7, odst. 3)

hlína jako symbol pomíjivosti lidského těla

Toť jeden z největších divů na zemi, [totiž] že ta nejvýznamnější věc po Bohu, tedy lidská duše, kterák dosvědčuje svatý Augustin, je tak velmi pevně spjata s tělem – a to přitom není nic než [bohapusté] bahno a smrdutá hlína –, že

kvůli tomuto poutu duše miluje tělo tak silně, že opustí svou vznešenou nebeskou podstatu, jen aby je, zkažené, potěšila, a zatímco se mu snaží zavděčit, rozhněvá tím svého Stvořitele, krále a císaře světa i nebes, jenž ji stvořil k obrazu svému.

(3.12)

tělo jako těžká hrouda hlíny

Bůh si však nepřál, aby [duše] propadla pýše či zatoužila vystoupat vzhůru a [vzápětí] se zřítila dolů jako Lucifer, který neměl, co by jej tížilo. Proto Pán k duši připoutal hroudu těžké hlíny stejně jako se ke krávi či nějakému jinému zvířeti, které schází z cesty a toulá se, přivazuje kláda.

(3.12)

hlína jako pomíjivost světských statků

Kdo má rozum, ten dobře ví, že zlato, stříbro i všechny pozemské statky jsou jen pouhá hlína a popel, jež oslepi každého, kdo do nich foukne – to jest, srdce se mu kvůli nim nafoukne pýchou.

(4.33)

Kristus jako drahý kámen s léčivou silou

Vezměte si ponaučení a přiučte se moudrosti od němých tvorů. Orel si do hnízda klade vzácný kámen zvaný achát. K onomu kameni se totiž nemůže přiblížit žádný jedovatý tvor, a dokavad [achát] zůstává v hnízdě, orlovým mladým nic nedokáže uškodit. Tímto drahokamem je Ježíš Kristus, pravý coby [vzácný] kámen a mocný nade všechny skvosty; On je oním achátem, k němuž se jed hříchu nikdy nepřiblíží. Vlož jej do svého hnízda, to jest vlastního srdce;

(3.10)

komunita rekluz jako věž z kamenů

Kdo žije ušlechtilý život, ten má pokušení jisté. A to je první útěcha; neboť čím vyšší věž, tím prudší nahoře dují vichry. Onou věží, mé milované sestry, jste vy; avšak nemějte strach, neboť jednu s druhou vás upřímně a pevně pojí malta vzájemné lásky. Dokud ona malta nepovolí, netřeba vám obávat se žádného ďáblova zadutí – to znamená, dokud láska mezi vámi kvůli ďáblovi neochladne. Jakmile se některá pustí, je záhy smetena; pakliže ji ostatní neudrží, je záhy svržena dolů jako uvolněný kámen z vrcholu věže do hlubokého příkopu nějakého hanebného hříchu.

(4.42)

nehybnost a tichost kamene

Vy sed'te nehybně jako kámen spolu s Marií Bohu u nohou a naslouchejte pouze jemu samotnému. Povinností Marty jako paní domu je sytit a šatit chudé; s tím Marie nemá nic společného.

(8.7)